અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૩૩/૧૯૯૪

સાથે

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૮૯/૧૯૯૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

==========

હસમુખગિરી હરિગિરી અને ૧....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ – ૨ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કે.જે. શેઠના સાથે વકીલ શ્રી આદિલ મહેતા.

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર સુશ્રી એમ.ડી. મહેતા.

==========

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૦૭/૦૪/૨૦૧૫

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

૧. બંને અપીલો ટ્રાયલ કોર્ટના સંયુક્ત ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવતી હોવાથી, તેમને સાથે સાંભળવામાં આવે છે અને આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. સરળતા ખાતર પક્ષકારોને ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેમની જે સ્થિતિ હતી તે મુજબ સંદર્ભિત કરવામાં આવશે.

૩. ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૩૩/૧૯૯૪ મૂળ આરોપી નં. ૧ અને ૨ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વિદ્વાન સ્પેશિયલ જજ, રાજકોટ (સંક્ષિપ્તમાં, 'ટ્રાયલ કોર્ટ') ના તારીખ : ૧૫.૧૧.૧૯૯૪ ના ચુકાદા અને આદેશને

પડકારવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નં. ૧ અને ૨ ને નીચે મુજબ દોષિત ઠેરવી સજા ફટકારી હતી;

૪. આરોપી નં. ૧ ને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ (સંક્ષિપ્તમાં, 'અધિનિયમ') ની કલમ ૫(૨) અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૬૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને છ મહિનાની સખત કેદની સજા તથા રૂ. ૧,૦૦૦/– નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ બે મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી;

૫. આરોપી નં. ૨ ને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ (સંક્ષિપ્તમાં, 'અધિનિયમ') ની કલમ ૫(૨) અને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૬૧ અને ૧૬૫(ક) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને છ મહિનાની સખત કેદની સજા તથા રૂ. ૧,૦૦૦/– નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ બે મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.

૬. સૌ પ્રથમ, હું પુરાવા અને ફરિયાદ પક્ષના મૂળ આધાર (ઉદ્ભવ) ની સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચા કરીશ.

૭. મૂળ આધાર મૂળ ફરિયાદી વિરુદ્ધ બોમ્બે ખાતેની અદાલત દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા કહેવાતા વોરંટમાંથી ઉદ્ભવે છે અને આરોપી નં. ૧ અદાલતનો બેઇલિફ હોવાથી તેણે ફરિયાદીને જાણ કરવી યોગ્ય ગણી હતી અને તેનાથી આ સમગ્ર મુકદ્દમાનો ઉદ્ભવ થયો હતો. ફરિયાદમાં ફરિયાદીનું કહેવું છે કે આરોપીએ નાણાંની માંગણી કરી હતી અને તે જાતે નહીં, પરંતુ મૂળ આરોપી નં. ૨ મારફત સ્વીકાર્યા હતા, જે સરકારી કર્મચારી નથી. આરોપી નં. ૧ અને ૨ તરફે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી શેઠનાએ આરોપી નં. ૨ સરકારી કર્મચારી ન હતો તે અંગે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો નથી, અને તેથી, તે મુદ્દામાં આ અદાલતે ઊંડા ઊતરવાની જરૂર નથી.

૮. ફરિયાદ પક્ષે અધિનિયમની કલમ ૫(૨) ની જોગવાઈઓ હેઠળ ગેરકાયદેસર અવેજ (લાંચ) નો આરોપ સાબિત કરવા માટે નીચે મુજબના સાક્ષીઓને તપાસ્યા હતા;

ફરિયાદી સાક્ષી નંબર	***સાક્ષીનું નામ***	***એક્ઝિબિટ નંબર***
૧	રતિલાલ સાવદાસભાઈ	૨૨
૨	ઉમેશકુમાર ભગવાનજીભાઈ	૨૪
૩	ભરતસિંહ પ્રભાતસિંહ	૩૦

૯. ફરિયાદ પક્ષે ઉપરોક્ત સાક્ષીઓની મૌખિક જુબાનીની મદદથી દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પણ રજૂ કર્યા હતા, જે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ આરોપીના વિદ્વાન વકીલની સંમતિથી એક્ઝિબિટ (નિશાની પર) લેવામાં આવ્યા હતા;

ક્રમાંક	***દસ્તાવેજોની વિગતો***	***એક્ઝિબિટ નંબર***
૧	૦૧.૦૫.૧૯૮૭ ના રોજનો ઓફિસ ઓર્ડર	૨૨
૨	રજિસ્ટરની એન્ટ્રી	૨૪
૩	આરોપી નં. ૧ નો નિમણૂક પત્ર (અપોઇન્ટમેન્ટ લેટર)	૩૦
૪	૧૨.૦૫.૧૯૮૮ ના રોજની મંજૂરી (સેંક્શન)	૨૧

૧૦. કેસની સુનાવણીના અંતે, આરોપીઓને ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા અને એટલું જ નહીં આરોપીઓએ બુદ્ધિગ્રાહ્ય બચાવ સાથે જવાબ આપ્યો હતો, તેમ છતાં, ટ્રાયલ કોર્ટે તે સ્વીકાર્યો ન હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટે બંને આરોપીઓને દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને આ રીતે આ અપીલો આ અદાલત સમક્ષ આવી છે.

૧૧. આરોપી નં. ૧ અને ૨ તરફે વકીલ શ્રી મહેતા સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શેઠનાએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે પ્રક્રિયાગત પાસાઓનું ચુસ્તપણે પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે નીચે મુજબના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો;

(૧) ***"અંબાલાલ મોતીભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ રાજ્ય"***, (૧૯૬૦) જી.એલ.આર. (૧) ૧૧૩;

(૨) ***"રામસિંગ ભદ્રાસિંગ વિરુદ્ધ રાજ્ય"***, (૧૯૬૦) જી.એલ.આર. (૧) ૧૩૮.

૧૨. શ્રી શેઠનાએ ઉપરોક્ત નિર્ણયો પર આધાર રાખતાં રજૂઆત કરી હતી કે સમયનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી અને એ આશ્ચર્યજનક છે કે આરોપી ફરિયાદીને ક્યારે મળ્યો અને તેને વોરંટ વગેરે જારી કરવા બાબતે જણાવ્યું તે સ્પષ્ટ નથી. સ્થળ ખૂબ જ સામાન્ય છે, જ્યાં સામાન્ય જનતા આવતી–જતી હતી અને એ હકીકત છે કે ફરિયાદીના પુરાવા પરથી જ જણાય છે કે આરોપીએ નાણાંની માંગણી કરી ન હતી. શ્રી શેઠનાએ તેથી રજૂઆત કરી હતી કે એ અસંભવિત છે કે આરોપી–બેઇલિફ ગેરકાયદેસર અવેજ (લાંચ) અને તેની રકમ માંગવા માટે આટલો ખુલ્લો (મુખર) હોય. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી વોરંટ બાબતે ચિંતિત હતો અને તેણે પોતાની સામે વોરંટ જારી થયું હતું કે સમન્સ તે ચકાસવાની પણ તસ્દી

લીધી ન હતી, કારણ કે શ્રી શેઠનાના જણાવ્યા મુજબ આરોપીનો બુદ્ધિગ્રાહ્ય બચાવ ખૂબ સ્પષ્ટ છે કે શુદ્ધ બુદ્ધિથી તેણે જણાવ્યું હતું કે ભાગીદારી પેઢી ઘણા સમય પહેલાં બંધ થઈ ગઈ હોવાથી તે પ્રકારની નોંધ કરી શકાય, અને તેથી, શ્રી શેઠનાના જણાવ્યા મુજબ કોઈ ગેરકાયદેસર અવેજની માંગણી કરવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, આરોપી નં. ૧ એ રકમની માંગણી કરી હોવાનું માનવામાં આવે તો પણ, ફરિયાદી રકમ ચૂકવવા માંગતો ન હતો. આરોપી નં. ૧ પાસેથી કોઈ નાણાં રિકવર થયા ન હતા જે દર્શાવે છે કે તેના દ્વારા કોઈ માંગણી કરવામાં આવી ન હતી. પાના નં. ૧૬૧ અને ૧૬૫ જોતાં, ફરિયાદી સ્વીકારે છે કે તેણે પોતાની ફરિયાદમાં આવું જણાવ્યું નથી. ફરિયાદીએ વોરંટ જોવાની પણ તસ્દી લીધી ન હતી કે તે ખરેખર વોરંટ હતું કે સમન્સ તે ચકાસવાની પણ તસ્દી લીધી ન હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અદાલતના સ્ટાફ વચ્ચે શિસ્ત જળવાઈ રહે તે જોવાના અતિ–ઉત્સાહમાં આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી સંબંધિત ડિસ્ટ્રિક્ટ જજનો સંપર્ક કરી શક્યો હોત, પરંતુ તેના બદલે તે સીધો જેતપુર ખાતેના એ.સી.બી. અધિકારીઓ પાસે પહોંચી ગયો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપી નં. ૧ પાસેથી ક્યારેય કોઈ નાણાં મળ્યા ન હતા. શ્રી શેઠનાની અન્ય રજૂઆતો ફરિયાદી અને અન્ય સાક્ષીઓના પુરાવામાં નાની–મોટી બાદબાકીઓ અને વિરોધાભાસોને લગતી છે, જેની પ્રસ્તુત અપીલનો નિર્ણય કરવા માટે ચર્ચા કરવી હું જરૂરી ગણતો નથી.

૧૩. જ્યાં સુધી પંચો અને પોલીસ સાક્ષીઓનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સમગ્ર હકીકત વિરોધાભાસી છે, કારણ કે કથિત વ્યવહારના સમયે તેઓ ફરિયાદી અને આરોપીની નજીક હોઈ શકે નહીં.

૧૪. શ્રી શેઠનાએ રજૂઆત કરી હતી કે તમામ પંચો શીખવેલા (ટ્યુટર કરેલા) હતા અને તેઓ સરકારી કર્મચારી હોવાથી, એ સ્પષ્ટ છે કે તેઓ ફરિયાદ પક્ષની વિરુદ્ધમાં જુબાની આપશે નહીં, કારણ કે તેઓ ખાતાકીય કાર્યવાહીથી ડરતા હોય શકે.

૧૫. બીજી તરફ, રાજ્ય તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મહેતાએ આ અદાલતનું ધ્યાન રેકર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રી તરફ, ખાસ કરીને ફરિયાદી અને પંચ નં. ૧ ના પુરાવા તરફ દોર્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે માંગણી પહેલેથી જ મોજૂદ હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીએ આરોપી નં. ૧ ના કહેવાથી આરોપી નં. ૧ ને લાંચની રકમ આપી હતી, અને તેથી, આ ગેરકાયદેસર અવેજનો સ્પષ્ટ કેસ છે અને એવું કહી શકાય નહીં કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ ભૂલ કરી છે. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, સુશ્રી મહેતાએ "***ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ કાળુસિંહ શિવસિંહ રહેવર***", ૨૦૧૪ (૩) જી.એલ.એચ. ૭૬ માં આ અદાલતના

નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, અને પ્રાર્થના કરી હતી કે અપીલ ગુણદોષ વિનાની હોવાથી, તેને રદ કરવામાં આવે.

૧૬. મુખ્ય સાક્ષી કથિત રીતે આરોપી નં. ૧ દ્વારા લાંચ માંગવાની કાર્યવાહીથી નારાજ થયો હતો અને આ અદાલતે તપાસવાનું છે કે શું તેને અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૫(૨) ના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ ગેરકાયદેસર અવેજ કહી શકાય. કલમ ૫(૨) નીચે મુજબ વંચાય છે;

> "૫[(૨). કોઈપણ સરકારી કર્મચારી કે જે ફોજદારી ગેરવર્તણૂક ૧[***] આચરે છે તે એવી મુદતની કેદની સજાને પાત્ર થશે જે એક વર્ષ કરતાં ઓછી નહીં હોય પરંતુ સાત વર્ષ સુધી લંબાવી શકાશે અને તે દંડને પણ પાત્ર થશે:
>
> પરંતુ શરત એ છે કે અદાલત, લેખિતમાં નોંધાયેલા કોઈપણ ખાસ કારણોસર, એક વર્ષ કરતાં ઓછી મુદતની કેદની સજા ફટકારી શકે છે."

૧૭. તેથી, અદાલતના મનમાં શંકા ઊભી થાય છે કે શું આ રકમ ગેરકાયદેસર અવેજ (લાંચ) માટે હતી કે બોમ્બે કોર્ટના નિર્દેશો મુજબ જમા કરાવવાની રકમ પૂર્ણ કરવા માટે હતી. ફરિયાદી ક્યાંય એવું કહેતો નથી કે આરોપીએ ગેરકાયદેસર

અવેજ તરીકે ઓળખાતી માંગણી કરી હતી. એકવાર માંગણી સાબિત ન થાય અને બીજું નિર્ણાયક પાસું એ છે કે કોઈ સ્વીકૃતિ નથી.

૧૮. બાબતના ઉપરોક્ત પરિપ્રેક્ષ્યમાં, અહીં, સર્વોચ્ચ અદાલતના "સૂરજ મલ વિરુદ્ધ રાજ્ય (દિલ્હી વહીવટીતંત્ર)", (૧૯૭૯) ૪ એસ.સી.સી. ૭૨૫ ના કેસમાં આપેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ લેવો સુસંગત રહેશે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે લાંચના નાણાં જે સંજોગોમાં ચૂકવવામાં આવ્યા હતા તે સંજોગોથી અલગ રાખીને માત્ર તેની રિકવરી, જ્યારે કેસમાં મૂળભૂત પુરાવો વિશ્વાસપાત્ર ન હોય ત્યારે આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતી નથી.

૧૯. આવો જ મત આ અદાલત દ્વારા "ગોપાલ લાલ ઘીસુલાલ છીપા અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય", ૧૯૯૮ (૧) જી.એલ.એચ. ૯૪૩ ના કેસમાં લેવામાં આવ્યો છે, જેમાં આ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે 'માંગણી' અને 'સ્વીકૃતિ' કોઈપણ શંકા વિના સાબિત થવી જરૂરી છે અને જો તે પૈકીનું એક પણ, જે મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે, સાબિત ન થાય, તો ગુનો બન્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં, અને તેના દ્વારા, તેમાંના આરોપીઓની દોષસિદ્ધિ રદ કરી હતી.

૨૦. અહીં, સર્વોચ્ચ અદાલતના "સતવીર સિંહ વિરુદ્ધ સી.બી.આઈ. મારફત દિલ્હી રાજ્ય", એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. ૩૭૯૮ ના તાજેતરના

નિર્ણયનો સંદર્ભ લેવો પણ સુસંગત રહેશે. તે કેસમાં, ટ્રાયલ કોર્ટે જોયું કે ફરિયાદ પક્ષ મૂળ આરોપી તરફથી માંગણી અને સ્વીકૃતિ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, અને તેના દ્વારા, આરોપીને તેની સામે મૂકવામાં આવેલા ભ્રષ્ટાચારના આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યો હતો. જોકે, અપીલમાં, દિલ્હી હાઇકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશને ઉલટાવી દીધો અને આરોપીને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળના આરોપો માટે દોષિત ઠેરવ્યો. તેનાથી નારાજ થઈને મૂળ આરોપીએ સર્વોચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો અને સર્વોચ્ચ અદાલતે હાઇકોર્ટનો આદેશ રદ કર્યો. દિલ્હી હાઇકોર્ટના આદેશને રદ કરતી વખતે, સર્વોચ્ચ અદાલતે તેના ફકરા–૩૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું;

> "૩૭. હાઇકોર્ટે તેના અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશને ઉલટાવવામાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કરાયેલા માપદંડોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. તેથી, તારણો માત્ર કાયદાની દ્રષ્ટિએ ભૂલભરેલા જ નથી પરંતુ કાયદાની દ્રષ્ટિએ દૂષિત પણ છે. કેરળ રાજ્ય વિરુદ્ધ સી.પી. રાવ (ઉપરોક્ત) માં ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૯૨૦/૨૦૧૧ ના ચુકાદામાંથી સંબંધિત ફકરાઓ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:
>
> > "૧૩. આ તારણ પર પહોંચતાં, અમને સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત યાદ આવે છે કે જ્યારે અદાલતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશ સામે ઉદ્ભવતી અપીલમાં પોતાની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનો હોય, ત્યારે અદાલતે યાદ રાખવું જોઈએ કે આરોપીની નિર્દોષતા

હાઇકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના ચુકાદાથી વધુ પુનઃસ્થાપિત થાય છે. હાઇકોર્ટના આવા નિર્ણય સામે, નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા હસ્તક્ષેપનો વ્યાપ આ અદાલતની ત્રણ–ન્યાયાધીશોની બેંચ દ્વારા સંવત સિંહ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય ના કેસમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે. એસ.સી.આર. પાના નં. ૧૨૯ પર, સુબ્બા રાવ, જસ્ટિસ (તે સમયે તેઓ ન્યાયમૂર્તિ હતા તે મુજબ) એ નીચે મુજબના સિદ્ધાંતો તારવ્યા હતા:

> "૯. ઉપરોક્ત ચર્ચા નીચે મુજબના પરિણામો આપે છે: (૧) જે પુરાવા પર નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો આદેશ આધારિત છે તેની સમીક્ષા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા અપીલ અદાલત પાસે છે; (૨) શિવ સ્વરૂપ કેસ માં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો, આવી અપીલનો નિકાલ કરવામાં કેસ પ્રત્યેના અપીલ અદાલતના અભિગમ માટે યોગ્ય માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે; અને (૩) આ અદાલતના ચુકાદાઓમાં વપરાયેલા વિવિધ શબ્દપ્રયોગો, જેમ કે, (૧) 'મહત્વપૂર્ણ અને આકર્ષક કારણો', (૨) 'સારા અને પૂરતા પ્રમાણમાં પ્રતીતિકર કારણો', અને (૩) 'મજબૂત કારણો', સમગ્ર પુરાવાની સમીક્ષા કરવા અને પોતાના તારણ પર પહોંચવા માટે નિર્દોષ છોડી મૂકવા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતની અસંદિગ્ધ સત્તાને ઘટાડવાનો હેતુ ધરાવતા નથી; પરંતુ તેમ કરતી વખતે તેણે હકીકતના પ્રશ્નો સાથે સંબંધ ધરાવતી રેકર્ડ પરની પ્રત્યેક બાબત અને તે હકીકતો પર તારણ પર પહોંચવામાં નીચલી અદાલતે તેના નિર્દોષ છોડી મૂકવાના આદેશના સમર્થનમાં

> આપેલા કારણોને માત્ર ધ્યાને જ લેવા જોઈએ નહીં, પરંતુ પોતાના ચુકાદામાં તે કારણો પણ વ્યક્ત કરવા જોઈએ, જે તેને એવું માનવા પ્રેરે છે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો આદેશ ન્યાયી ન હતો."

૨૧. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, "સતવીર સિંહ વિરુદ્ધ સી.બી.આઈ. મારફત દિલ્હી રાજ્ય" માં સર્વોચ્ચ અદાલતનો નિર્ણય આરોપી નં. ૧ ના લાભાર્થે રહેશે. જ્યાં સુધી પ્રક્રિયાગત પાસાનો સંબંધ છે, આરોપી નં. ૧ ના શરીર પર એન્થ્રાસીનની હાજરી દર્શાવતા કોઈ નિશાનો મળ્યા ન હતા. વધુમાં, આરોપી નં. ૨ ઘટનાસ્થળે શા માટે હાજર હતો તે કોઈને ખબર નથી, અને તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે માંગણી આરોપી નં. ૧ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ પાસાઓ અંગે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધેલું હકીકતનું તારણ અને પંચો શીખવેલા (ટ્યુટર કરેલા) હતા તે પાસાને પણ અવગણી શકાય નહીં, જે પાસાઓ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અવગણ્યા છે. ગેરકાયદેસર અવેજ અને લાંચ વચ્ચે તફાવત છે. આ કેસમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે લાંચની કોઈ માંગણી હતી, કારણ કે ફરિયાદીએ પોતે આરોપીને જન્માષ્ટમી સુધી વોરંટની બજવણી ન કરવા વિનંતી કરી હતી અને શ્રી શેઠનાની આ રજૂઆત આ અદાલત સમક્ષ ખૂબ વજનદાર સાબિત થઈ છે. ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસવામાં આવેલા સાક્ષીઓના પુરાવામાં કેટલાક વિરોધાભાસો છે જે રેકર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી ઉદ્ભવે છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે "સતવીર સિંહ વિરુદ્ધ સી.બી.આઈ. મારફત દિલ્હી રાજ્ય" (ઉપરોક્ત) ના

તાજેતરના નિર્ણયમાં આવા કેસોનો નિકાલ કરવા માટેના માપદંડો નિર્ધારિત કર્યા છે. સંજોગો અનુસાર, મને જણાતું નથી કે ફરિયાદ પક્ષ આરોપીઓ સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો સાબિત કરવામાં સક્ષમ રહ્યો હોય તેમ કહી શકાય. તેથી, એકવાર ગેરકાયદેસર અવેજના તત્વો સાબિત ન થાય, પછી દોષસિદ્ધિ ટકી શકે નહીં અને તે ઉલટાવવામાં આવે છે. આરોપીઓની દોષસિદ્ધિ રદ કરવામાં આવતી હોવાથી, સજા વધારવા માટેની રાજ્યની અપીલ રદ થવાને પાત્ર છે.

૨૨. પરિણામે, ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૩૩/૧૯૯૪ ***મંજૂર*** કરવામાં આવે છે . ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૫(૨) અને ઇ.પી.કો. ની કલમ ૧૬૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપી નં. ૧ અને ૨ ની દોષસિદ્ધિ નોંધતો તેમજ ઇ.પી.કો. ની કલમ ૧૬૫(ક) હેઠળ આરોપી નં. ૨ ને પણ દોષિત ઠેરવતો ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ : ૧૫.૧૧.૧૯૯૪ નો ચુકાદો અને આદેશ ***રદબાતલ*** કરવામાં આવે છે અને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે. આરોપી નં. ૧ અને ૨ ને ***નિર્દોષ*** છોડી મૂકવામાં આવે છે. તેમના જામીનખત મુક્ત થાય છે. દંડની રકમ, જો કોઈ ભરી હોય તો, તેમને પરત કરવી.

૨૩. જ્યાં સુધી અપીલકર્તા–રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૮૯/૧૯૯૫ નો સંબંધ છે, તે ***રદ*** કરવામાં આવે છે. આર. એન્ડ પી. તાત્કાલિક સંબંધિત અદાલતને પરત મોકલી આપવા.

સહી/–

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

ઉમેશ

ઉમેશ એચ. ચાવડા

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========